

6. REYKJAVÍKUR SEM HÖFUÐSTAÐUR

Markmið

Að nemandi átti sig á

- helstu markmiðum og einkennum Innréttinganna;
- að Innréttingarnar mörkuðu upphaf þéttbýlis í Reykjavík (og á Íslandi);
- að eftir móðuharðindin var ákveðið að byggja upp höfuðstað þar sem helstu embætti og stofnanir landsins hefðu aðsetur;
- að Reykjavík efldist mjög á 19. öld – einkum vegna vaxandi sjávarútvegs en einnig vegna aukinnar verslunar og þjónustu.

Kennsla

Fræða þarf nemendur um að Innréttingarnar voru fjölþætt fyrirtæki sem áttu að efla atvinnulíf landsmanna. Hugmyndin kom frá dönskum og íslenskum embættismönnum og fengust miklir styrkir frá Danakonungi til verkefnisins. Dönum var mikið í mun að efla hag landsins enda styrkti það danska ríkið og því má segja að verkefnið hafi átt að bæta kjör landsmanna og um leið að hækka skatttekjur konungs.

Benda þarf nemendum á að þó að rekstur Innréttinganna hafi ekki gengið upp þá mörkuðu þær upphaf þéttbýlis í Reykjavík. Eftir móðuharðindin var ákveðið að efla Reykjavík sem höfuðstað og voru helstu embætti og stofnanir landsins fluttar þangað með tímanum.

Gera skal nemendum grein fyrir að Reykvíkingum fjölgaði mjög á 19. öld. Aukinn sjávarútvegur skipti þar mestu máli en einnig aukin verslun og þjónusta. Sérstaklega tók Reykvíkingum að fjölga undir lok aldarinnar en á þeim tíma var þéttbýli tekið að myndast um land allt enda var sjávarútvegur þá orðinn sjálfstæð atvinnugrein (sbr umfjöllun níunda kafla).

Umræður

- Vita nemendur eitthvað um Innréttingarnar og Skúla Magnússon?
- Hvenær halda nemendur að þéttbýli hafi byrjað að myndast í Reykjavík?
- Vita nemendur hvað varð til þess að þéttbýli myndaðist í Reykjavík?
- Hvenær fór verulegt þéttbýli að myndast í Reykjavík? Hvað skyldi hafa leitt til þess?
- Hvað halda nemendur að margir hafi búið í Reykjavík um aldamótin 1900?
- Hvernig tengist ljóðið á bls 55 efni kaflans?

VERKEFNI

Ritun

- Skrifaðu frétt sem segir frá stofnun Innréttinganna og þeim vonum sem menn bundu við þær.
- Ímyndaðu þér að þú sért embættismaður í Reykjavík um aldamótin 1800. Skrifaðu frásögn sem lýsir hugmyndum þínum um þann höfuðstað sem var að byrja að myndast á þeim tíma.
- Ímyndaðu þér að þú sért nýfluttur til Reykjavíkur um aldamótin 1900. Ættingjar þínir og vinir búi úti í sveit við hefðbundinn búskap. Skrifaðu sendibréf sem gæti verið til þeirra um það hvernig þú upplifir bæinn.

Myndmennt

- Búðu til myndasögu af Innréttingunum eins og þú sérð þær fyrir þér. Einnig má útvíkka vinnuna sem hópverkefni þar sem nemendur leita sér frekari heimilda. Nemendur geta t.d. gert veggspjald þar sem þeir gera grein fyrir sögu og starfsemi Innréttinganna í máli og myndum. Sjálfsagt er að láta nemendur kynna verkefnið í lokin.
- Hópverkefni þar sem nemendur afla sér upplýsinga um vöxt og einkenni Reykjavíkur fram til aldamótanna 1900. Um getur verið að ræða veggspjald og/eða kynningu þar sem nemendur segja frá í máli og myndum.
- Myndskreyttu ljóðið sem er í lok kaflans.

Kort

- Merktu inn á Íslandskort þá staði sem tengjast Innréttingunum.

Tímaás

- Aflaðu þér upplýsinga um mikilvæga atburði í sögu Reykjavíkur og merktu inn á tímaásinn.

Leikræn tjáning

- Nemendur búa til leikpátt um Innréttingarnar. Skúli, konungur og fleiri gætu komið þar fram og viðrað hugmyndir sínar um framkvæmdina.
- Nemendur búa til leikpátt um gamalt fólk í Reykjavík sem hefur fylgst með því hvernig þéttbýli varð smám saman til.